ԺՋ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3912 — 14/26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1899 — 14 ՐԱՄԶԱՆ 1316 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

درخانهٔ ادارهٔ جریدهٔ غازته (آرولك) دادهلغ دادهلرك
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խաճ

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐՈՒՆԿՈՒ ՆԻՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրս
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օսար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանք
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշ փուլը 100 դրուշ հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մաճուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՅՈՒՇԱԳՐՔ

Գ. տը Գլովինն էր, կարծեմ, որ Նուպար փաշային մահը Թուլոնին հեռագրելու առթիւ, յիշած էր Նուպարի մենաստանը ուր կ'առանձնանար Եգիպտոսի նախարարապետը՝ պաշտօնէ քաշուած միջոցներուն՝ երբ չէր ճամբորդեր։ Կ'ուզէ՞ք որ այդ գիւղական տունն ալ այցելենք, ինչպէս այցելեցինք քաղքէնի ապարանքը, թէև հաճելի պտոյտ մը չըլլայ կատարելիքներնիս։

Բուն Նուպարեան Գահիրէի չատ մօտ է. հինաւուրց ծառերու կրկնակ չարքով մը եզերուած լայն պողոտայ մը կ'առաջնորդէ դէպ ի հոն. չքեղ ամարանոցներ, արուեստեան ոճով կառուցուած քէօշկեր կը նշմարուին ճամբուն առաջին մասին երկու կողմը, պարտէզներով ու այգիներով չրջապատուած. քիչ մը անդին՝ հիւղակներու շարք մըն է որ կը սկսի, մշակուած արտերու և քանչարանոցներու յանգելու համար, ուր ա'լ բնակութիւն չկայ։ Այդ ծառուղին առեն մը Եգիպտոսի պերճ ընտանիքներուն, եւրոպական գաղութին ու զբօսաշրջիկներուն ճեմավայրն էր, մինչեւ որ Խեվի Իսմայիլ փաշա՝ իր նախորդներէն տարբեր ճաշակով մը՝ առաջնութիւն տուաւ կեդրոնի ծառուղիին, քաղքին վերի մասին մէջ, Նեղոսի երկայնութեամբ, զոր հարթեց ու զարդարեց մեծագումար ծախքերով։ Եւ Նուպրան տակաւ տակաւ կորնչուց իր հրապոյրը՝ իբրեւ ժամադրավայր բարձրաստիճան անձերու և աչխարհիկ դասին. բայց միշտ կար մաս մը, ինչպէս մինչեւ հիմակ ալ, թէեւ ցանցառ թուով, որոնք կը սիրեն երթալ պտտիլ ամէն իրիկուն այդ հովանաւոր ճամբուն երկայնքը, կառքերու դղրդիւնէն, սուրացող պիսիկլէդներէն, ձիաւորներու փոշիէն աղատ։ Նուպար փաշան, որ ընդհանուրի հոգածութիւն ու սովորական մարդերու ճաշակին հետեւող մը չէղաւ բնաւ իր կեանքին մէջ, մինչեւ վերջը նախապատուութիւն կու տար Նուպարային ուր ամարանոց մը ունէր, ընդարձակ պարտէզի մը մէջտեղ, հեռու քաղքէն ու մարդերէն ալ հեռու։ Հոն կ'երթար առանձնանալ ընտանիքով ու վաչկըռտուքով, երբեմն ալ մտերիմ ու սրտակից բարեկամներու հետ։

Կէս ժամու գնացքէ մը ետքը, ծառուղիին դրեթէ ծայրը, ձախակողմ դառնալով՝ խորտուբորդ ճամբայ մը կ'առաջնորդէ դէպ ի Նուպրայի տունը ուր հանգելու համար պէտք է անցնիլ արտերու մէջտեղէն բացուած նեղլիկ արահետներէ, Լրանցքի մը վրայ չինուած հողէ կամրջակէ մը, աբաքական գիւղ մը ու գերեզմանատուն մը։ Մարթը կոխած էր արդէն երբ,—1897ի աշնան իրիկուն մը, միշտ բարեացակամ հրաւերի մը չնորհիւ,—ինքզինքս կը գտնէի այդ տիւր միջավայրին մէջ, երթալ գիշերելու համար լքուած ամարանոցը։ Առանձին չէի բնականաբար, և թէեւ տեսարանը բոլորովին տարբեր էր իմ տեսած ամարանոցներուս պատկերէն, բայց այնքան թովալից՝ որ նորութեան մը հետաքրքրութիւնը ազդելու տեղ հոգեկան ճնշումի մը կը պատճառէր։ Ձրագները վառուած էին գեղին մէջ, հարիւրի չափ լրճիճներէ կազմուած գեղ մը, ուր հինգ-վեց սիրուն մարդուր տուներ միայն կ'երեւային, ասոնք ալ նուպար փաշային վաղեմի ծառաներուները որոնք իրենց տիրոջ առատաձեռնութեանը շնորհիւ այդ պերճանքին հասած էին։ Միացածը աղքատի ու մշակի կեանք էր։ աղտոտ լաճեր կը խաղային չէմքերուն առջեւ, լուծուն հողին վրայ, ու ֆելլահ կիներ գաշտերէն կը դառնային, այծերու առաջնորդելով, մինչ այրերը՝ յարդով ծածկուած գեղմուկ արճարանի մը մէջ՝ մռայլ դէմքերով կը քաշէին կկլկակը կամ ծխախողը, երկուքն ալ հաչիչ-խառն։

«Նա'արաք սախտ օղլոյնը փոխանակելէ եարը գեղին ջօլերուն հետ, որոնք հիւրասէր չարժումով մը կը բարեւէին զմեզ, ինչպէս սովոր են ընել այցելուներուն, գիւղէն քանի մը քայլ անդին կանգ առինք որմափակ պարտէզի մը դրան առջեւ։ Նուպրայի տունը հասած էինք։

* * *

Օ՛հ, այն գիշերուան տպաւորութիւնս։ հեռաւոր աշխարհ մը փոխադրուած կը զգայի ինքզինքս ու տարօրինակ զգայնութիւններ կ'ունենայի։ Նախ որ, պատմական յարկի մը տակ էի։ և յետոյ, խորհրդաւոր մթնոլորտի մը մէջ։ Աւելի դղեակի մը եբրեայթն ունէր այդ ամարանոցը զան վիլլայի մը, իր տանըվեցի չափ սենեակներովը, ամէնքն ալ վայելչապէս կահաւորուած, լայն, հովասուն։ Պարտէզին ճիշդ մէջտեղը կը բարձրանար, խիտ ծառերէ չրջապատուած որմնցմէ ներս չպիտի թափանցէր արեւը՝ ամբան կիպիչ •րերուն անգամ։ Դեղին չղտիկները հազիւ կը հասնէին և միակ ձայնը որ կը խռովէր գիշերուան հանդարտութիւնը, հեռուէն անցնող կառախումբին սուլումն էր։

Այդ տունն ալ լեցուն էր իրաւանկներով, ընտանեկան յիշատակներով մանաւանդ։ գեռնապարկի խուցի մը անկիւնը մոռցուած կամ թողուած կը մնային խաղալիքները ծերունի գլուանգէտին թոռնիկներուն որոնց ոսոստուհիները ու խաղերը՝ Եգիպտոս անցուցած իր վերջին օրերուն մխիթարանքը ու հրճուանքը եղած էին։ վերի սրահին մէջ՝ իր վաղամեռ աղջկան դաշնակը որուն սոեղնաչարերը սառած կը մնային կարծես երկար տարիներէ ի վեր, յորմէ հետէ մահը սառեցուցած էր զանոնք թրթռացնող կնոջական ձեռքերը։

Միակ առարկաները որոնք կենդանութիւն մը կու տային այդ մինաւորիկ տանը, մեծադիր լուսանկարներն էին, չրջանակներու մէջ առնուած։ բնանկարին պերը, թաւ յօրքերով, ճերմակ պեխերով, խորունկ նայուածքով ու ծանրախոհ դէմքով, որ պատկառանք կ'ազդէր։ այդ լուսանկարին դիմաց՝ Փուլիկ հանրքը (Տիկին Նուպար փաշան) սեւ պարզ արդուզարդով մը ու ալնուատոհմ երեւոյթով, խմատուն կին ու գորովագութ մայր որ իր մեծանուն ամուսնին բարի հըրեչտակը եղած էր իրենց միութեան առջի վայրկեանէն մինչեւ մահուան բաժանումին վայրկեանը։

Այդ ամարանոցին մէջ մատենադարան չի կար ոչ ալ գիտական կամ գիւանագիտական օր և է գիրք. պատկերազարդ հանդէսներ, ժիլ Վէռնի հատորներ, ու քանի մը անգլիերէն վէպեր միայն։ մէկ-երկու ամիսը զոր հոն կ'անցուներէին տարուան մէջ՝ ճշմարիտ գիւղաղնացութիւն մըն էր իրենց համար։ սեղանը պարզ, տեսակցութիւնները մտերմական, պըտոյտները հետիոտն։ Նուպար փաշան կը սիրէր այդ անսեթեւեթ կեանքը, այդ պարբերական առանձնութիւնները, ընտանեկան համախմբումները։ Իր գիւանագետի ծանր հոգերուն, մտքի ու գրչի աշխատութիւններուն, իր բազմավաստակ ասպարէզին մէջտեղ հանգրուան մըն էր Նուպրան, զոր կարճատեւ հանգիստ մը եառքը կը թողուր՝ նորէն երթալ նետուելու համար յուզումնալից պայքարներու մէջ, վերերեւնալով քաղաքական հորիզոնին վրայ։

Այն գիշերը—կը խոստովանիմ—չի կրցի գաղափար կազմել թէ ինչ հրապոյր կրնար ունենալ այս մթնոտուր բնակարանը։ բայց առաւօտուն, երբ արեւուն առաջին ճառագայթները եկան ոգեզել զան համակ լոյսով, երբ պարտէզը ողեւորուեցաւ թռչուններուն ճռուողիւններովը ու չրջակայ գաշտանկարները սառերագծուեցան արշալոյսի մշուշին մէջտեղէն, լիամոթ չունչ մը առնելով պատշգամէ վազեցի։ Իւա'ր կեանք կար հոն, բնութեան պարգեւած կազդուրումէ, գաշտային մաքուր օդին ու հեշտալի առանձնութեան մը վայելքը։ Գիւղը, իր յաճ ու պղտիկ տուներով, գրեթէ կորսուած կը մնար և ամբողջ մարգագետին, արտեր ու ծառաստաններ կ'երեւային անհուն տարածութեան մէջ մէջտեղ։ անոյշ բոյր մը կար օդին մէջ ու անոյշ բոյր մը կ'ելլէր հոդէն։ Հիմակ, տունն ալ կը ժպտէր կարծես բնութեան նման, թէև տխուր ժպիտով մը։

Գիշերը զղջացած էի դասած ըլլալուս։ առտուն ցաւելով մեկնեցայ այդ գեղեցիկ մենաստանէն։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԿԻՐԱՍՈՆԻ ԱՒԱԳԵՐԷՍԸ

Տարիներով բեռնաւորուած, և սակայն քանակի նման ուղիղ քամակով որ կարգ մը վաղ ընկճած երիտասարդներու նախանձը կրնայ չարժել, ու չորցած կմախք դարձած իրանին վրայ չիլ չիտակ կանգնած ալեհեր պղտիկ գլուխ մը՝ տափակ ճակտի մը ստորոտը՝ քիչ մը չար նայող աչքերով՝ որոնք ակնոց չեն կրած։ իր ձայնը՝ քարոզի ու պատարագի ժամանակ—որովհետեւ հակառակ իր 78 տարեկան հասակին ու հիւանդոտ վիճակին, տակաւին կը պատարագէ—ունի այն առոյգ չէնքը զոր ունէր 20 տարի առաջ։ Գոց կը զրուցե՞ս, չատ անգամ, օրուան Աւետարանը, խնայելով իր կարճատես աչքերուն։ Իր քարոզները՝ ուսումնասիրութիւն մը «Ընտանիքի նեցուկը» վիպին վրայ որ մեծանուն վիպասանին վերջին երկն է եւ որուն մեծ մասը իր մահեն եօթը հրատարակուեցաւ «Իլիւսդրասիօն»ին մէջ։

Ընտանիքի նեցուկին գլխաւոր գաղափարը հիանալի կերպով ամփոփուած է գիրքին եզրակացութեանը մէջ։ Վէպին գլխաւոր անձը Լիսէի երիտասարդ աղջկերտ մըն է, որ ձախողութենէ հարկադրուած է չարունակել իր ուսումները, մինչդեռ իր կրտսեր եղբայրը, որ աւելի հաճոյ պայմաններու մէջ կը գտնուի, կեանքի դժնդակ դժուարութեանց փորձը առնելու սկսած է։ Ամէնուն կողմէ ընտանիքին նեցուկը համարուած և կոչուած երէցը, դժբաղդաբար, մեր օրերը այնչափ բազմաթիւ եղող այն տղաքներէն է, որոնք միմիայն ինքզինքին հոգալու համար ծնած են, և բնաւ ուրիշները հոգալու կարողութիւն չունին։ Բայց և այնպէս, այդ անունը իրեն կը պատկանի, և ինքը ո'րչափ ալ տկարութեան և թուլութեան մէջ կ'ընայ, և ընդհակառակը ո'րչափ ալ անձնուրացութիւն և առաքինութիւն ցոյց տայ կրտսերը — որ, ինքը միայն, ճշմարիտ նեցուկն է ընտանիքին,—միշտ երէցին կը վերաբերի, երախտապարտութիւնը ընտանիքի անդամներուն, և անոր կ'ուղղուին ամէնուն ալ սիրտերը։ Իսկ ան, երէցը, զգալով իր տկարութիւնը և ամչնալով, հաստատելով որ ինքը կեանքի հոսանքին դէմ մաքառելու համար եղած չէ, պայքար՝ որով պիտի պահպանէ ոչ միայն իրենները, այլ նաեւ ինքզինքը, ուղելով խոյս տալ ընտանեկան հոգերէն, պատասխանատուութիւններէն, վերջնականապէս կը հրաժարի կամքի որ և է գործադրութենէ, կը խոստովանի որ, կեանքի կատաղերգութեան մէջ, երկրորդական դերերը միայն կատարելու ընդունակ է ինքը, ու կը գրէ եզրոյը նամակ մը՝ որուն մէջ ամփոփուած է իր նկարագիրը և ծանուցուած է իր ոչնչումը, որ է գրեթէ առանց չահու և առանց կամաւոր գործունէութեան ատրակարգ դերք մը ունենալ վարչային պաշտօնէութեան մը մէջ. կը թողու իր մայրը, քոյրը և սիրուհին որ մօտ է մայր ըլլալու։

Ահա այդ նամակին քանի մը հատուածները։

«Իմ խոստովանութիւնս է այս նամակը, քեզի համար գրուած, սիրելի Անթօնէնս, միայն քեզի համար. այսու հանդերձ, ծանր կու գայ իմ հպարտութեանս, բայց կը սփոփէ ալ զայն. որովհետեւ չպիտի առնեմ վրաս մինչեւ վերջը կեղծաւոր դիմակ մը։ Գանէ գուն, գուն որուն խանդաղատանքը միշտ ներեց ինձի, գուն որուն կը համարձակիմ ամէն բան յայտնել, գոնէ գուն պիտի գիտնաս ճշմարտութիւնը։ Լսենք թէ տարիին մէկ եմ, որպէս չատեր, խիստ չատեր կան, ու այս տկարութիւնս համար սա չքմեղանքն ալ ունիմ որ մեր հօրը մահուան թուականէն կը սկսի։ Այդ եղերական ցնցումը, որ չատ բուռն է տղոց համար, քու վրադ առաջ բերաւ խօսելու կարողութիւնդ չանդարտ մը, իսկ իմ վրաս, թէեւ անիւրեւ արդիւնք մը չգրծեց, բայց յօրինուածութեան տեսակ մը աւերում առաջ բերաւ։ Ի՛նչ աւերում, գեռ ազկ մը չեմ կրնար որոշել. Ես որ մինչեւ այն ատեն ուսմանցս մէջ չատ զօրաւոր էի, և յաջողութեանցս վրայ պարծենկոտ, ալ այնուհետեւ մէջկ աչակերտ մը եղայ, առաջնոյն պէս կանոսէր, ալ աւելի հպարտ, եթէ կարելի է, բայց աչակերտ մը՝ որուն ջանքերը զէթ անգամ մը յաջողութեամբ չպսակուեցան։ Արդեօք կ'ամքսէր որ կործանեցայ, չքացայ. Թերեւս։ Ամէն պարագայի մէջ, ինձի այնպէս կը թուի որ, այդ օրէն սկսեալ, ի վերին երեսս միայն ապրեցայ. ապրեցաբ միայն մակերեւոյթս. Ներսս ամէն բան դատարկ էր ու քանդուած։

«Այսու ամենայնիւ, վարժարանին մէջ անցուցած ժամանակիս կը մնայ իմ մէջս անուշ յիշատակ մը, վասն զի կեանքս հոն կանոնաւորուած էր, և նոյն իսկ աչխատութիւնը, զբօսանքները պարապուրիչ էին։ Կ'ըսուէր ինծի, «Ալ գնա···ձախ գնա···։» Բերկրութեամբ կը հնազանդէի, կարգաւորութեամբ ընթանալու ներքին ուրախութիւնը ըմբոշխնելով։ եւ երբ միւս աչակերտները այնչափ երջանիկ կ'եւրեային վարժարանէն ելլելնուն համար, կը յիշեմ թէ ինչ հաճոյք զգացի երբ պէտք եղաւ որ, վարժապետական դասընթացքը պատրաստելու համար, քանի մը ամիս աւելի մնամ։ Պատճառը այն էր որ, կրաւորական ինքնաշարժ կեանքի մը հեչտութիւններէն զատ՝ զոր պիտի վայելէի դեռ, վարժարանին մէջ տակաւին մնալով, կը յուսագնէր այն պատասխանատուութեանց ժամը, զոր հայրս մեռած ատենը կատած էր ինծի։

«Շարունակ մտածողութիւնս սա էր որ կը մղտեներ կատարելիք ընտանեկան պարտականութիւնը, զոր համոզուած ալ էի թէ չպիտի կարողանամ կատարել։ Այսչափ յօժարութիւն ունենալով հանդերձ, ինչո՛ւ չյաջողեցայ։ Ծանրացքը գըտանք անարդ անպիտան գործքներուն, ընտանիք մը լատիներէնով և փիլիսոփայութեամբ սնուցանելու դժուարութեան։ Այնպէս չէ եղեր, ոչ։ Գործաւորինն էր յանցանքը. անպիտան եղողը, տկար եղողը անոր բազուկներն էին, եւ ես մինչեւ վերջը, հպարտութենէս չուզեցի խոստովանիլ ատիկա։

«Ա՛հ, ինչ հեգնութիւն կեանքի.... մտածել որ մեր մէջ, մեր չուրջը, քու գործաւորիդ, Անթօնէ՛նս, այն զրաանհաւկները՝ որոնց մկկէն միւսը պատեցաւ Պ. Լսբրի, ինձի հետ նոր պաշտօնի համար ճամբայ ելլելու հարիւրը եղած դիւրութիւնները ինձի ընծայելու համար, ամէն տեղ չնորհաւորութիւններ կ'ընէին ինծի, կը քաջալերէին, ու կ'ըսէին, այս ինչ, այն ինչը. «Բաժդ ալնիւ բան է, երիտասա՛րդ»։ Ըրածս. ինչ էր որ։ Պատասխանատուութիւններ, պարտականութիւններ, բեռներ, այս ամէնէն խոյս տալ։ Այս կու տայի ընտանիքէս զոր չէի կարող պահպանել, խոյս կու տայի տուն տեղ ըլլալու գաղափարէն, խոյս կու տայի կնոջմէն, զաւակէն։ Անկարող կը զգայի գիս սա բանին, որ սակայն շատ պարզ է և օրվէ գրեթէ մահու չափ կը փախչայի, բոյն մը, վառարան մը զոր պէտք էր չինել, զաւակներ զոր պէտք էր մեծցընել, օրինակը զոր պէտք էր տալ անոնց, ասպարէզ մը զոր պէտք էր ընտրել։ Ահա այս ամէնուն առջեւ է որ կը վախնամ, կընկրկիմ։ Եւ գիտնալու են մէ ո'րչափ երիտասարդներ կան ինծի նմանս։

Եւ դեռ ինչ ընտանեկան սրտաչարժ տեսարաններ կան ինչ յիշատակներ կան համախմբուած՝ չինելու համար այս վերջին վկաը զոր Տօսէ չպիտի տեսնէր այն հաստարի ձեւին տակ, որ այսօր ամէն գըրասեղնիներու չուգափեղկերուն մէջ կը տեսնեմ։

Ընտանիքի նեցուկը գրելով Տօսէ ուզած էր կերպով մը բռնկել կարգ մը աղքատ մարդոց հպարտութեան դէմ, որոնք իրենց վիճակն են վեր կրթութիւն մը կու տան իրենց պահակներուն. իրականութենէն առած էր իր նիւթին մէկ մասը, ինչպէս որ ստոյր էր ընել վճարաժամին պարտքը հատուցանելու անկարող լեզէ վաճառականի մը վրայ, քիչ մը գթալու մասին հարստահարեալ մը կողմէ ցոյց արուած գթկամակերտ վրայ էր խնդիրը։ Ալիքնս Տօսէի միջամտութիւնը անօգուտ եղած էր, բան մը չէր կրցած ողոքել այդ չափազանց զործի մարդուն սիրտը, և հէք վաճառականը, ճարը հատած, յուսահատելով, գոցած Սէն-Մարթէնի լրանցքը նետած էր ինքզինքը, նամակով մը մեծ վիպասանէն խնդրելէ վերջը որ դիւրութիւն տար իր անդրանիկ զաւկին՝ սկսած ուսումները չարունակելու Լիսէին մէջ։

Այս տրամադիրք կացութենէն ծնաւ Ընտանիքի նեցուկին առաջին գաղափարը։ Ալիքնս Տօսէ, թէպէտ չատ առատ երեւակայութիւն ունէր, վէպի մը գաղափարը չէր հնարեր, այլ միշտ բնութենէն կ'առնէր, իրականութենէն առնելով իր երկին մանրամասնութիւններն իսկ։ Բայց իր մեծ յատկութիւնն էր այն նուրբ ճաշակը որով բնութենէն և իրականութենէն փոխ առնել գիտէր, առանց երբեք ծայրայեղ ըլլալու, առանց երբեք ըլլալու ինչ որ այսօր կը կոչեն բնազանչ կամ իրապաշտ. կը սակայն չափազանցութենէն, և գիտէր թէ ճշմարտութենէն ոչ վեր կը գտնուի ճիշդը և ոչ ալ վար։ Ալիքնս որ վիպիւի պէս, կը մտածէր թէ արուեստը ճշմարտութիւնն է ընտրուած, և ահա այդ համոզման, գրագէտի իր բացառիկ տաղանդին և մանաւանդ իր հզոր դիտողութեան արդիւնքն են իր թողած հրաչակերտները։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԱՒՈՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ուչխնկըքէնէն կը հեռագրեն յունուար 21 թուականով։

Գերմանիոյ դեսպանը այսօր Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին յանձնեց իր կառավարութենէն զրկուած երկու կարեւոր հեռագիրներ։ Դեսպանը ու նախարարը երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Նախարարը եզրը Անգլոյ դեսպանին հետ ալ տեսակցեցաւ։ Կ'ըսուի թէ այդ հեռագիրները ոչ միայն Սամոայի դէպքերուն կը վերաբերին, այլ նաեւ պատահած դէպքերուն վրայ մանրամասն տեղեկութիւն կը հաղորդեն, գերմանական տեսակէտով ըմբռնուած եղանակով։ Մինչեւ հիմա տրուած լուրերը բաւական կը տարբերին։ Արտաքին գործոց նախարարին՝ երկու դեսպաններուն հետ ունեցած տեսակցութենէն եզրը, դեսպանական բարձրաստիճան պաշտօնատար մը յայտարարեց թէ բարեկամական կարգադրութիւն մը կարելի է և նոյն իսկ հաւանական։ Դիւանագիտական աղումներուն մէջ կը կարծուի թէ Գերմանիա պիտի չընդունի Արթայի իր հիւպատոսին ըրածները և կարելի է որ այս նպատակով միջոցներ ձեռք առած ըլլայ արդէն։ Իրազեկ աղումներուն մէջ բացարձակ կերպով կը յայտարարուին թէ Մ. Նահանգները մինչեւ այսօր, կէսօր, ո և է բաղձ ըրած չեն, թէ՛ առանձին և թէ Անգլիոյ հետ համաձայնութեամբ։

—Ուչխնկըքէնէն յունուար 20 քուականով հետեւեալը կը հեռագրեն։

Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը եբեկ որոշեց Անգլիան ու Գերմանիան հրաւիրել որ ներկայացուցիչներ զրկեն Սամոայի խնդրին համար գումարուելիք դեսպանաժողովի մը։ Պատուիրակները միայն այդ խնդրին համար պիտի կարգուին և դեսպաններէն պիտի չընտրուին,

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՏԱՐԻ Ա. — ԹԻՒ 48, 49, 50։ (ՀԱՅԿ)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ս. ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՀԱՍՑԷ ՏՈՒԱՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ս. ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

1899 Տարուան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ

ՆՈՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊՐԻՒՔ ՎԻԵՆԱՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե ՄԱՐԱԶԱՏԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՆՔԻ

1899

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

— Ամէն ոք որ ուշադրութիւն դարձուցած է Հայոց Վանքի վրայ, գիտէ թէ ինչ մեծ նշանակութիւն ունի Վանքը Հայոց համար։ Վանքը Հայոց համար նոյն է ինչ որ Երուսաղէմը Հրեաներու համար։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմը իրենց ազգային կեդրոն կը համարէին, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքը իրենց ազգային կեդրոն կը համարէին։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կը տրտմէին, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կը տրտմէին։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ողբային, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ողբային։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին մեռնիլ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին մեռնիլ։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին զոհուիլ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին զոհուիլ։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան ընել, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան ընել։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան տալ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան տալ։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան կորսնցնել, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան կորսնցնել։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան ընել, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան ընել։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան տալ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան տալ։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին ամէն բան կորսնցնել, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին ամէն բան կորսնցնել։

— Ամէն ոք որ ուշադրութիւն դարձուցած է Հայոց Վանքի վրայ, գիտէ թէ ինչ մեծ նշանակութիւն ունի Վանքը Հայոց համար։ Վանքը Հայոց համար նոյն է ինչ որ Երուսաղէմը Հրեաներու համար։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմը իրենց ազգային կեդրոն կը համարէին, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքը իրենց ազգային կեդրոն կը համարէին։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կը տրտմէին, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կը տրտմէին։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ողբային, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ողբային։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին մեռնիլ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին մեռնիլ։ Ինչպէս Հրեաները Երուսաղէմի համար կ՚ուզէին զոհուիլ, նոյնպէս ալ Հայերը Վանքի համար կ՚ուզէին զոհուիլ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կիրակի, 25 Յունուար — Օտ. տոմս — Թուական 1899

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՍ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ, 25 Յունուար։ — Օտ. տոմս — Թուական 1899

Ներկայ ամսոյ 24 ին Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ս. Հոգեգալստեան տօնին նախընթաց օրհնութիւնը։ Ս. Պատարագին ներկայ էին Ս. Էջմիածնի Վեհարանի Ս. Աթոռոյ Տեղապահ Գերշ. Տ. Մատթէոս Եպս. Ներսիսեան, Ս. Աթոռոյ Ս. Խորհրդի անդամներ, Ս. Էջմիածնի Ս. Ներսիսեան Հոգեւոր Ճեմարանի տեսուչ Գերշ. Տ. Գէորգ Եպս. Սուրմալեան, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի տեսուչ Գերշ. Տ. Գրիգոր Եպս. Զօհրապեան, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի ուսուցչական կազմ, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի սաներ, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի Ս. Գրիգորեան Ազգային Վարժարանի աշակերտներ, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի Ս. Գրիգորեան Ազգային Վարժարանի ուսուցչական կազմ, Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Հոգեւոր Ճեմարանի Ս. Գրիգորեան Ազգային Վարժարանի սա

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ՇՆՆԴԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ԸՆԴԱՑ ՏՐՈՒԵԼՈՒ ԾԱՌՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ

Նամակներ առ երիտասարդս, երես 131 գին 5 դահեկան։

Նամակներ առ օրիորդս, երես 126 գին 5 դահեկան։

Նամակներ առ նորապսակ տիրասին, երես 144 գին 5 դահեկան։

Ապացոյց քրիստոնէութեան, երես 462 գին 2 դահեկան։

Մատուռն քրիստոնէութեան, երես 406 գին 5 դահեկան։

Երգեր ու եղանակներ, երես 200 գին 3 դահեկան։

Ճամբորդութիւն (պատկերազարդ), երես 532 գին 8 դահեկան։

Մեծ ճշմարտութիւններ, երես 106 գին 2 դահեկան։

Ծովախիտ պատմութիւնը, երես 154 գին 4 դահեկան։

Նամակներ առ ընտանիս, երես 248 գին 4 դահեկան։

Նամակներ առ մայրս, երես 138 գին 2 դահեկան։

Կեանք և կենցաղ, երես 132 գին 2 դահեկան։

Քրիստոսի Հին Նուագարանը (պատկերազարդ), երես 114 գին 2½ դահ.։

Կենդանաբանութիւն երես 283 գին 5 դահեկան։

Կը ծախուին Պայազը Հաւուսի Գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Նօգուշու։ 173

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.Ը

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ը

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Société Universelle

Ընդհանուր գումարը, որ ընկերութիւնս վճարած է իր ապահովագրեալներուն կամ անոնց ժառանգներուն, կը հասնի 300,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան ընդհանուր ապահովագրութիւնները կը հասնին 1,500,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան ընդհանուր ստացուածքը կը հասնի 1,000,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան եկամուտը կը հասնի 100,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան ընդհանուր պահեստը կը հասնի 300,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան ապահովագրութիւնները կը հասնին 200,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան վճարումները կը հասնին 100,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 50,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր եկամուտը կը հասնի 20,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 30,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 10,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 5,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 3,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 2,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 1,000,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 500,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 300,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 200,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 100,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 50,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 30,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 20,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 10,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 5,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 3,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 2,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 1,000 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 500 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 300 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 200 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 100 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 50 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 30 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 20 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 10 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 5 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 3 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 2 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 1 ֆրանքի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 50 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 30 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 20 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 10 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր վճարումները կը հասնին 5 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ստացուածքը կը հասնի 3 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր պահեստը կը հասնի 2 սանթիմի։

Ընկերութեան տարեկան նոր ապահովագրութիւնները կը հասնին 1 սանթիմ